

Zadovoljstvo diplomantov FOV UM z izobraževalnim procesom in delom, ki ga opravljajo

Jože Jesenko¹, Iztok Purič², Jure Kovač¹

¹Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede, Kidričeva cesta 55a, 4000 Kranj, Slovenija, joze.jesenko@fov.uni-mb.si, jure.kovac@fov.uni-mb.si

²JGZ Protokolarne storitve RS, Predoslje 39, 4000 Kranj, Slovenija, iztok.puric@gov.si

Za razvoj vsake države je izobraževalni sistem izredno pomemben. Posebno velik je doprinos visokošolskega sistema pri graditvi konkurenčne sposobnosti gospodarstva. Zato je raziskovanje in načrtovanje razvoja visokega šolstva ključna naloga vsake države. Žal je pri preučevanju uspešnosti in učinkovitosti izobraževalnih procesov na področju visokega šolstva v Sloveniji velika praznina. Predvsem na področju raziskovanja stopnje uporabnosti pridobljenega znanja v praksi so še velike neznanke. V prispevku so predstavljajo rezultati empirične raziskave o zadovoljstvu diplomantov FOV z izobraževalnim procesom z vidika uporabnosti pridobljenih znanj in veščin v okviru izobraževalnega procesa na fakulteti. Poleg tega prispevek vključuje tudi predstavitev rezultatov preučevanja zadovoljstva diplomantov FOV s položajem in delom v organizaciji, kjer so zaposleni.

Ključne besede: organizacija, izobraževalni programi, zadovoljstvo, organizator.

1 Uvod

Organizacije s svojim dinamičnim razvojem in prepletanjem sodobno družbo vse bolj "oblikujejo" v t. i. organizacijsko družbo. Značilnosti organizacijske družbe so in bodo vse večja prisotnost organizacij na vseh področjih človekovega delovanja in življenja, njihova povečana kompleksnost in dinamična povezanost. Organizacije podobno kot pajčevina prepletajo sodobno družbo. Življenje je vse bolj "organizirano" in posameznik se nenehno sooča s potrebo, da obvladuje osnovna organizacijska znanja. Spreminjanje organizacij zaznamuje tudi druga področja našega življenja in delovanja. Na področju negospodarskih dejavnosti organizacije postajajo vse bolj "profesionalne". V mislih imamo pospešen prenos spoznanj o oblikah in načinih organiziranja iz gospodarskih v negospodarske organizacije. Organizacije so sestavni del družbe in predstavljajo njen poseben del. Z družbo so večplastno in obojestransko vplivno povezane. Tako ne moremo mimo vpliva, ki ga ima družba npr. na cilje organizacije.

V prispevku se bomo omejili na področje izobraževanja specialistov (ali generalistov) s področja organizacije. Proces oblikovanja in izvajanja organizacijskih procesov zahteva specifična znanja, ki jih managerji nimajo vedno. Zato v tem procesu potrebujejo pomoč oz. sodelovanje organizatorjev kot nosilcev organizacijskih znanj (Mihelčič, 1993, str. 325; Ivanko, 1985, str. 31). Organizatorji

(generalisti ali specialisti) s svojim poznavanjem zakonitosti delovanja organizacije prevzemajo najbolj strokovno delo na tem področju in s tem pomagajo managerjem pri usmerjanju razvoja in izvajanju procesov organiziranja.

Na Fakulteti za organizacijske vede, Univerze v Mariboru (v nadaljevanju FOV) že pet desetletij razvijamo znanja s področja organizacije in managementa ter jih s pomočjo izobraževalnih in svetovalnih procesov prenašamo v ožje in širše okolje. Zato je razumljivo, da je preučevanje uporabnosti znanj, ki jih posredujemo na FOV našim študentom izredno pomembno. Ne samo za izvedbo bolonjske reforme visokega šolstva, temveč v prvi vrsti zaradi zahteve in potrebe po permanentnem izboljševanju kakovosti študijskih programov ter s tem povečanje prepoznavnosti in konkurenčnosti FOV. V nadaljevanju so prikazni rezultati raziskave o zadovoljstvu diplomantov FOV z izobraževalnim procesom ter stopnja zadovoljstva z delom, ki ga opravljajo. Raziskava je bila izvedena jeseni leta 2007 na vzorcu 132 diplomantov Fakultete za organizacijske vede.

Pri oblikovanju novih študijskih je – poleg mnenja diplomantov o uporabnosti pridobljenega znanja – pomembno poznavanje trendov na področju izobraževanja organizatorjev v razvitih gospodarskih okoljih. V nadaljevanju so na kratko prikazni povzetki rezultatov treh raziskav s področja spreminjana dela organizatorjev v nemško govorečih državah.

V okviru EU je izobraževanje organizatorjev najbolj sistematično razvito v nemško govorečem prostoru¹. Znanja je raziskava, ki jo je opravil Norbert Thom s sodelavci, o spreminjanju organizacijskega dela v Švici leta 1996 (Cantin & Thom, 1996) ter v nemško govorečih državah leta 2005 (Wenger & Thom, 2005). Raziskavi sta nastali na osnovi delnih raziskav in sta se izvajali pod pokroviteljstvom švicarskega Združenja za organizacijo in management. Pri raziskavi so avtorji izhajali iz predpostavke, da organizacijsko delo opravljajo managerji in organizatorji (generalisti ali specialisti).

Rezultati raziskave, ki jih avtorji navajajo, so zanimivi predvsem v delu, kjer navajajo smeri nadaljnjega razvoja vsebine in težišča izobraževalnih predmetov s področja organizacijskih ved na univerzah in visokostrokovnih šolah. Iz rezultatov raziskav je razvidno, da bodo nosilci predmetov s področja organizacijskih ved v prihodnosti namenili več pozornosti področju obvladovanja sprememb oz. posredovanja znanja s področja izvajanja in koncipiranja sprememb v podjetju. Predvsem organizatorji dela splošne smeri naj bi v prihodnje dobili vlogo osrednjega nosilca sprememb v podjetju (Change Agent). Zato morajo v prihodnje strokovnjaki s področja organizacije dobiti več znanja s področja managementa. V podjetju so organizatorji predvsem sogovorniki managementu, zato morajo pridobiti ustrezna znanja predvsem s področja splošnega managementa. Iz istega razloga je potrebno tudi v programe izobraževanja za management vključiti znanja s področja organizacije. Poleg tega so avtorji raziskave ugotovili, da je delo organizatorja v Švici in ostalih državah nemško govorečega področja visoko cenjeno ter da obstaja velika potreba po organizatorjih generalistih, vendar z jasno tendenco po širitvi njihovega znanja.

Drugo podobno raziskavo o delu organizatorjev in managerjev na področju organiziranja je nemško govorečem področju izvedel Rainhart Lang iz Univerze v Chemnitzu. Težišče avtorjevega raziskovanja je bilo spreminjanje težišča delovanja managerjev in organizatorjev pri prestrukturiranju nekdanjih vzhodnonemških podjetij. Svoje izsledke je avtor predstavil tudi na posvetovanju organizatorjev v Portorožu leta 1997 (Lang, 1997). V letu 2007 je bila avtor raziskavo ponovil, vendar na širšem raziskovalnem področju, ki je poleg bivših vzhodnonemških dežel, vključevalo celotno Nemčijo (Lang, 2007).

V raziskavah avtor izhaja iz opredelitve organizacijske naloge kot managerske funkcije in kot naloge specialistov (ali generalistov) strokovnjakov (organizatorjev). Najpomembnejše ugotovitve iz navedene raziskave so, da je trend na področju dela organizatorjev usmerjen v povečevanje pomena organizatorjev generalistov in zmanjšanje pomena organizatorjev specialistov. Število organizatorjev specialistov se je v (bivši Vzhodni Nemčiji) zelo zmanjšalo. Procesi prestrukturiranja so prizadeli tudi

ta del strokovnega profila. Določen del organizatorjev specialistov se je utrdil z uvedbo novih področij dela kot so: TQM, certificiranje, reinženiring in podobno. Zadnja raziskava kaže na to, da organizatorji (generalisti in specialisti) ponovno pridobivajo na pomenu. V večini vprašanih podjetij, ki so sodelovala v raziskavi iz leta 2007, imajo vzpostavljeno posebno strokovno službo za področje organizacije. Povečuje se število različnih oblik in načinov kooperacijskega dela kot so: projektni način dela, timsko delo in s tem nadomešča organizatorje specialiste.

Navedeni trendi na področju prenosa organizacijskega dela od organizatorjev na managerje in pojav novih področij delovanja organizatorjev, odpirajo vrsto vprašanj, ki spodbujajo nujnost nadaljnjega raziskovanja in preučevanja.

2 Raziskovanje uporabnosti pridobljenega znanja v visokem šolstvu

V našem prostoru se izvajajo maloštevilna znanstvena preučevanja izobraževalnega procesa na različnih ravneh. Tudi posamična prizadevanja ostajajo izolirana in med seboj premalo povezana. Tako se obstoječi resursi, s katerimi kot majhna država razpolagamo, še naprej drobijo. Po uvedbi bolonjske reforma, ki naj bi predstavljala nov mejnik v razvoju visokega šolstva v EU in pri nas, še ni bilo večje in temeljite raziskave na področju visokega šolstva pri nas.

Prve ocene, ki so bile narejene – bolj na osnovi posameznih mnenj in stališč ter opažanj – so zelo kritična (Kontler Salamon, 2009). Največje težave so na področju vsebinske prenove izobraževalnih procesov ter na vzpostavljanju kontinuirane povezave med visokošolskimi izobraževalnimi institucijami in gospodarstvom. Ravno na področju sodelovanja med šolstvom in gospodarstvom so bile tudi v preteklosti velike težave. Do danes nismo uspeli oblikovati učinkovite komunikacije med gospodarskim in šolskim sistemom. Kot ugotavljata Pezdir (2004) in Majerhold in Pezdir (2003) večja intenziteta povezav med gospodarstvom in izobraževalnimi organizacijami omogoča boljše delovanje trga delovne sile. Izobraževalne organizacije preko povezav z gospodarstvom hitreje prilagajajo svoje izobraževalne vsebine aktualnim potrebam gospodarstva in s tem omogočajo boljše možnosti zaposljivosti študentov (Hojs Potočnik, 2007: 35).

Avtorja Pezdir in Majerhold sta pri svojem raziskovanju povezanosti med šolstvom in gospodarstvom izhajal iz modela o trojni vijačnici avtorjev Etkowitza in Leydesorffa (2000). Model prestavlja povezavo med univerzami – državo in gospodarstvom. Temeljni namen navedenega

¹ Eden od pomembnih kazalcev razvitosti izobraževanja organizatorjev so tudi stanovska društva. Tako imamo tri države nemško govorečega področja z zelo dolgo tradicijo na področju organiziranja društev organizatorjev. Najstarejše društvo organizatorjev je nemško združenje: Gesellschaft für Organisation, ki je bilo ustanovljeno leta 1922. Sledi švicarsko združenje: Schweizerische Gesellschaft für Organisation und Magement iz leta 1967 ter kot zadnje avstrijsko združenje: Österreichische Vereinigung für Organisation und Magementiz leta 1985.

modela je ustvarjanje inovacij in s tem večanje konkurenčne prednosti posamezne države na globalnem trgu. Vsak od navedenih delov modela mora prispevati svoj del v procesu ustvarjanja nove vrednosti.

Pri aplikaciji opisanega modela na naše razmere sta Majerhold in Pezdir ugotovila, da komponente modela trojne vijačnice v našem prostoru niso razvite in medsebojno usklajene. Za izboljšanje obstoječega stanja bi morala predvsem država svoja prizadevanja usmeriti veliko bolj v oblikovanje specifičnih oblik komunikacij med posameznimi deli modela in s tem prispevati ter spodbujati transformacijo izobraževalnih organizacij (Hojs Potočnik, 2007: 42). Tako pa ostajajo visokošolske organizacije ujetniki svojih razvojnih usmeritve, ki se pogosto razlikujejo od realnih potreb gospodarstva.

Na ravni posamezne izobraževalne organizacije je za njeno uspešno prilagajanje na zahteve okolja, izredno pomembno ugotavljanje uporabnosti - v izobraževalnem procesu - posredovanega znanja v praksi. Pomembno raziskavo s področja uporabnosti pridobljenega znanja v izobraževalnem procesu je v letu 2007 izvedla avtorica Hojs Potočnik. V okviru raziskave avtorica raziskuje vpliv uporabnosti pridobljenega znanja na višješolskih strokovnih programih na zadovoljstvo tako diplomantov, kot tudi delodajalcev. Področje raziskovanja je bilo omejeno na profil poslovni sekretar. Na osnovi ugotovitev avtorica zaključuje, da višje šolstvo še ni v celoti izpolnilo svojega poslanstva in pričakovanj. Država bi morala imeti v tem kontekstu vlogo spodbujevalca in koordinatorja. Žal se je premalo zaveda in izvaja. Nastajanje višješolskih strokovnih programov bi moralo biti bolj pogojeno s potrebami gospodarstva (Hojs Potočnik, 2007: 123).

Povzamemo lahko, da je na področju raziskovanja visokošolskega izobraževanja pri nas, velika praznina na segmentu preučevanja uporabne vrednosti znanj, ki jih udeleženci dobijo v izobraževalnem procesu. Pri raziskovanju stopnje uporabnosti pridobljenega znanja se pojavlja praznina tako pri raziskovanju mnenja diplomantov (kot nosilcev znanja), ki so si določena znanja pridobili v času izobraževanja, kot tudi pri raziskovanju mnenja delodajalcev (kot uporabnikov znanja), ki diplomante zaposlujejo. V nadaljevanju bomo prikazali empirično raziskavo s področja enega segmenta naveden problematike. Prikaz zadovoljstva diplomantov (nosilcev znanja) z izobraževalnim procesom na FOV.

3 Preučevanje zadovoljstva organizatorjev z izobraževalnim procesom na FOV ter delom, ki ga opravljajo

3.1 Uvod

Ugotovitve empiričnih raziskav s področja spreminjanja težišča dela organizatorjev, ki so predstavljene v uvodnem poglavju, so dobrodošle smernice za spreminjanje in prilagajanje izobraževalnih programov s področja izobraževanja organizatorjev dejanskim potrebam poslovne

prakse. Služijo lahko kot eden od ključnih dejavnikov pri oblikovanju atraktivnih študijskih programov, ki bodo sledili zahtevam prakse.

Na FOV nenehno potekajo aktivnosti v smeri izboljšanja programov izobraževanja organizatorjev. Rezultat tovrstnih aktivnosti je tudi raziskava s področja preučevanja zadovoljstva organizatorjev z izobraževalnim procesom na FOV, ki je bila opravljena jeseni leta 2007. Raziskavo pojmuje kot prvo fazo pri postopnem in poglobljenem preučevanju vsebine dela in potreb po organizacijskem znanju diplomantov FOV. Fakulteta za organizacijske vede - kot osrednja izobraževalna institucija na področju preučevanja in izobraževanja s področja organizacije in managementa v Sloveniji - je v petdesetletnem obstoju - prešla različna razvojna obdobja. Kljub temu pa je nenehno v ospredju njena temeljna značilnost, tesna povezanost izobraževalnih programov s prakso.

3.2 Empirični vzorec in postavljene hipoteze

S pomočjo raziskave smo želeli preučiti uporabnost pridobljenega znanja v okviru izobraževanja na FOV v praksi ter stopnjo zadovoljstva z delom, ki ga diplomanti FOV opravljajo. Raziskavo smo izvedli s pomočjo vprašalnika, ki je bil sestavljen iz 17 vprašanj. Vprašanja so bila strukturirana v pet vsebinskih sklopov: splošni podatki, podatki o zaposlitvi, podatki o pridobljenem znanju, podatki o vsebini dela in podatki o položaju organizatorjev. Za preučevanje uporabnosti pridobljenih znanj, so bili predmeti študijskega programa FOV razdeljeni v naslednja predmetna področja: ekonomska znanja, kvantitativna znanja, splošna, organizacijska, metode in tehnike dela, osebne veščin ter strokovna s področja smeri študija (OM kadrovske in izobraževalnih sistemov - v nadaljevanju OM KIS; OM poslovnih in delovnih sistemov - v nadaljevanju OM PDS; OM informacijskih sistemov - v nadaljevanju OM IS).

Temeljna hipoteza raziskave je bila, da so diplomanti FOV zadovoljni z znanjem, ki ga pridobijo v času študija. Navedeno hipotezo smo v nadaljevanju podrobno strukturirali in aplicirali na posamezne segmente raziskave. Pri tem smo predpostavili, da njihovo zadovoljstvo izhaja iz visoke stopnje uporabnosti pridobljenega znanja v času študija ter se odraža na stopnji zadovoljstva z delom, ki ga opravljajo. Vprašalnik je bil poslan na 300 naslovov naključno izbranih diplomantov univerzitetnega (izredni študij) in magistrskega študijskega programa vseh treh smeri študija, ki so diplomirali na fakulteti v študijskem letu 2002/03. Kriterij za izbor študentov izrednega študija je bil v postavljeni predpostavki, da so diplomanti že zaposleni. S tem se je povečala objektivnost pri ocenjevanju.

Drugi kriterij za izbor vzorca je bil čas zaključka študija. Pet let je obdobje, ko posameznik lahko napreduje v svoji poklicni karieri ter objektivno oceni, koliko so mu znanja pridobljena v času izobraževanja koristila pri napredovanju na delovnem mestu.

Vrnjenih je bilo 132 izpolnjenih vprašalnikov, kar predstavlja 44% poslanih vprašalnikov. Med njimi je vprašalnik izpolnilo 37,1% diplomatov univerzitetnega študija

in 62,9 % magistrskega študija. Med anketiranimi je bilo 44,4 % žensk in 55,6% moških. Povprečna starost anketirancev je bila 40,3 leta in sicer je bil najmlajši star 30 let, najstarejši pa 60 let. Povprečni čas zaposlitve na sedanjem položaju je bil 6,7 let.

Pri empirični analizi podatkov smo uporabljali predvsem enorazsežne statistične metode od opisnih statistik, korelacijske analize, regresijske analize, analize variance, analize kontingenčnih tabel, t-testi enakosti povprečij in podobno.

Strukturo vzorca po smereh študija in končano stopnjo izobrazbe prikazuje tabela 1.

Struktura vzorca je bistveno drugačna od strukture cele populacije diplomantov, zato vzorec ni reprezentativen glede na celotno populacijo diplomantov. Kljub temu pa rezultati zadovoljivo predstavljajo pogled o uporabnosti znanj, ki jih FOV posreduje študentom, še zlasti, če upoštevamo, na kakšnih področjih delajo diplomanti, ki so se odzvali na anketo. To prikazuje tabela 2.

Iz tabele razberemo, da je največ anketiranih diplomantov zaposlenih na vodstvenih in strokovnih področjih, kar pa vsekakor daje rezultatom večjo pomembnost. Mnenja diplomantov o posameznih lastnostih smo merili na osnovi postavljenih trditev, ki so jih anketiranci ocenjevali od 1 do 5 in sicer 1 najmanj in 5 največ.

3.3 Ocena koristnosti pridobljenih znanj

Za začetek si pogledjmo, kako diplomanti glede na končno smer študija ocenjujejo koristnost pridobljenih znanj.

Postavili smo ničelno in nasprotno hipotezo:

$H_0^{(1)}$: Znanja, ki so jih diplomanti pridobili v času študija so koristna pri delu, ki ga opravljajo

$H_1^{(1)}$: Znanja, ki so jih diplomanti pridobili v času študija niso koristna pri delu, ki ga opravljajo.

Tabela 1: Struktura vzorca po smereh študija in končna stopnja izobrazbe

			stopnja izobrazbe * smer študija		
stopnja izobrazbe	univerzitetna	frekvenca	19	2	27
		odstotek	41,3%	6,9%	52,9%
	magisterij	frekvenca	27	27	24
		odstotek	58,7%	93,1%	47,1%
skupaj		frekvenca	46	29	51
		odstotek	100,0%	100,0%	100,0%

Tabela 2: Struktura področja dela diplomantov glede na vodstvene oz. strokovno delo s področja

		kakšno je vsebinsko težišče vašega dela			
kakšno je vsebinsko težišče vašega dela			Smer študija		
			OM KIS	OM PDS	OM IS
pretežno vodstveno delo	frekvenca	4	4	2	
	odstotek	9,3%	16,0%	4,3%	
pretežno strokovno delo s področja organizacije	frekvenca	5	2	0	
	odstotek	11,6%	8,0%	,0%	
pretežno drugo strokovno delo	frekvenca	5	4	18	
	odstotek	11,6%	16,0%	38,3%	
vodstveno in strokovno delo s področja organizacije	frekvenca	5	3	7	
	odstotek	11,6%	12,0%	14,9%	
vodstveno in drugo strokovno delo	frekvenca	14	8	6	
	odstotek	32,6%	32,0%	12,8%	
strokovno delo s področja organizacije in drugo strokovno delo	frekvenca	8	4	12	
	odstotek	18,6%	16,0%	25,5%	
drugo	frekvenca	2	0	2	
	odstotek	4,7%	,0%	4,3%	
Total	frekvenca	43	25	47	
	odstotek	100,0%	100,0%	100,0%	

Izvedbo testa smo naslonili na vprašanje : **ocenite v kakšni meri vam koristijo v času izobraževanja pridobljena znanja in veščine pri vašem delu.** Ničelno hipotezo bomo sprejeli, če je povprečna ocena μ celotne populacije zaposlenih diplomantov, ki je določala vzorčni okvir o koristnosti pridobljenih znanj najmanj 3. Tako lahko namesto $H_0^{(1)}$ in $H_1^{(1)}$ uporabimo

$$H_0^{(1)} : \mu \geq 3$$

$$H_1^{(1)} : \mu < 3.$$

Stopnja pomembnosti tega testa kot tudi vseh nadaljnjih bo $\alpha = 0,05$.

Statistično izvedbo testa naslonimo na statistiko: $t = \frac{\bar{x} - 3}{\frac{s}{\sqrt{n}}}$, ki je zaradi velikega vzorca, standardizirana normalna slučajna spremenljivka. V njej je \bar{x} aritmetična sredina vzorca in s standardni odklon, n pa velikost vzorca.

Povprečna ocena podatkov vzorca je bila $\bar{x} = 3,63$ in standardni odklon $s = 0,87$, velikost vzorca pa 121, toliko je bilo odgovorov na postavljeno trditev, medtem ko je bil 95% interval zaupanja za \bar{x} enak $(3,44; 3,76)$. Ničelno hipotezo bomo zavrnili, če bo vrednost statistike testa hipoteze padla pod kritično vrednost standardizirane normalne slučajne spremenljivke $z_{0,05} = 1,64$. Iz podatkov vzorca izračunamo vrednost $t = 7,97$, kar je daleč nad kritično vrednostjo (pripadajoča p vrednost je $p = 0$) in zato ničelne hipoteze ne zavrnemo. Smemo torej sklepati, da so znanja, ki jih pridobijo diplomanti v času študija, koristna pri njihovem delu.

Posamezne ocene se sicer nekoliko ločijo po smereh študija, vendar razlike niso statistično pomembne, kar potrjuje analiza variance izvedena med vrstami študija OM KIS, OM PDS in OM IS.

Postavimo ničelno in nasprotno hipotezo:

$$H_0^{(2)} : \mu_{OMKIS} = \mu_{OMPDS} = \mu_{OMIS}$$

$H_1^{(2)}$: vsaj ena od $\mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS}$ je različna.

V tej hipotezi pomenijo oznake $\mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS}$ povprečne ocene koristnosti pridobljenih znanj po smereh študija, celotne populacije zaposlenih diplomantov, ki je predstavljala vzorčni okvir.

Vrednost F-statistike je bila 1,255, pripadajoča p vrednost pa je bila $p = 0,289$ kar je več od stopnje pomembnosti testa in potrjuje sprejem ničelne hipoteze, da so povprečne ocene koristnosti pridobljenih znanj v času študija enake po smereh.

Bolj podrobno analizo o koristnosti znanj smo lahko izvedli s pomočjo odgovorov na vprašanje: **ocenite, katere vrste znanj in veščin, ki ste si jih pridobili v času izobraževanja, vam najbolj koristijo pri vašem delu.**

V okviru vprašanja, so anketiranci ocenjevali predmetna področja z ocenami od 1 do 5, glede na koristnost teh znanj pri delu, ki ga opravljajo. Povprečne ocene se, ne glede na smer študija, gibljejo od najnižje 3,06 (kvantitativna znanja) do najvišje 4,11 (osebne veščine). V tabeli 3 so podane povprečne ocene koristnosti posameznih vrst znanj, kot so jih ocenili anketiranci, in sicer od najmanj koristnih do najbolj koristnih. Na osnovi dobljenih podatkov lahko trdimo, da povsem nekoristnih znanj na fakulteti ne dajemo, privzamemo lahko, da so programi fakultete naravnani uporabno in jih je potrebno le dopolnjevati in postaviti na višjo kakovostno raven.

Ne preseneča, da so anketiranci kot najmanj koristna ocenili kvantitativna znanja, saj se ta največ uporabljajo pri raziskovalnem delu in različnih poglobljenih analizah, ne pa pri operativnem delu. Relativno nizko oceno koristnosti so dobila ekonomska znanja, kar je gotovo presenečenje, saj bi vodilni in vodstveni delavci ta znanja morali uporabljati.

Razlike med ocenami o koristnosti posameznih vrst znanj med študijskimi področji diplomantov smo analizirali z Kruskal-Wallisov-im testom. Ničelna hipoteza je, da ni razlik med ocenami o koristnosti znanj med študijskimi področji diplomantov, kar pomeni, da koristnost posameznih vrst znanj ocenjujejo diplomanti podobno, ne glede na smer študija. Rezultati analize so podani v nadaljevanju.

Tabela 3: Ocene koristnosti pri delu za posamezne vrste znanj

	Povprečne ocene koristnosti znanj		
	N	Povprečna ocena	Standardni odklon
pri mojem delu mi najbolj koristijo kvantitativna znanja	131	3,06	1,094
pri mojem delu mi najbolj koristijo ekonomska znanja	131	3,08	1,232
OM poslovnih in delovnih sistemov	99	3,23	1,177
OM kadrovskih in izobraževalnih sistemov	102	3,26	1,177
splošna (npr.: osnove tehnologije, pravo, tuj jezik idr.)	132	3,65	,949
OM informacijskih sistemov	102	3,74	1,052
organizacijska	132	3,77	1,083
metode in tehnike dela	133	3,77	,997
osebne veščine	133	4,11	1,005

Tabela 4: Ocene koristnosti ekonomskih znanj

smer študija	povprečna ocena	standardni odklon	95% interval zaupanja spodnja meja	povprečne ocene zgornja meja
OM KIS	3,16	1,17	2,80	3,51
OM PDS	3,50	1,17	3,05	3,95
OM IS	2,83	1,31	2,46	3,19

Ekonomska znanja

Najprej pogledimo kakšne povprečne ocene o koristnosti ekonomskih znanj so dali anketiranci po smereh študija- Tabela 4 prikazuje osnovne statistike.

Standardni odklon je povsod nekaj nad 1, kar pomeni, da odgovori v povprečju nihajo za eno oceno glede na povprečno oceno, to pomeni, da so bila mnenja anketirancev znotraj študijskih področij precej različna.

Postavimo ničelno in nasprotno hipotezo :

$$H_0^{(2)} : \mu_{OMKIS} = \mu_{OMPDS} = \mu_{OMIS}$$

$$H_1^{(2)} : \text{vsaj ena od } \mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS} \text{ je različna.}$$

V skladu z Kruskal-Wallisov-im testom za testno statistiko uporabimo χ^2 slučajno spremenljivko z dvema stopnjama prostosti. Njena vrednost je za dane podatke $\chi^2 = 5,524$, medtem ko je pripadajoča p -vrednost $p = 0,063$. Na osnovi te vrednosti ne moremo zavriniti ničelne domneve pri stopnji pomembnosti $\alpha = 0,05$, da so povprečne ocene o koristnosti ekonomskih znanj enake po smereh študija. O tem lahko sklepamo tudi iz povprečnih ocen po smereh študija, saj med njimi ni razlike za eno oceno.

Iz dobljenih rezultatov lahko sklepamo, da diplomanti v praksi ocenjujejo ekonomska znanja za srednje koristna, kar pomeni, da jih pri svojem delu ne uporabljajo veliko, gotovo pa niso nepomembna.

Kvantitativna znanja

Postavili smo ničelno in nasprotno hipotezo :

$H_0^{(3)}$: Kvantitativna znanja, ki so jih diplomanti pridobili v času študija, niso koristna pri delu, ki ga opravljajo

$H_1^{(3)}$: Kvantitativna znanja, ki so jih diplomanti pridobili v času študija, so koristna pri delu, ki ga opravljajo.

Test hipoteze smo naslonili na postavljeno trditev: **pri mojem delu mi najbolj koristijo kvantitativna znanja.** Ničelno hipotezo bomo sprejeli, če je povprečna ocena celotne populacije diplomantov, ki smo jo vzeli za vzorčni okvir, največ 2,5. Tako lahko postavimo gornji hipotezi na naslednji način :

$$H_0^{(3)} : \mu \leq 2,5$$

$$H_1^{(3)} : \mu > 2,5.$$

Statistično izvedbo testa tudi v tem primeru naslonimo na statistiko testa hipoteze: $t = \frac{\bar{x} - 3}{s} \sqrt{n}$, ki je zaradi velikega vzorca standardizirana normalna slučajna spremenljivka. Iz podatkov vzorca izhajajo, da je $\bar{x} = 3,06$, $s = 1,09$ in $n = 131$. Če te podatke vstavimo v statistiko testa hipoteze, dobimo $t = 5,88$, kar je več od kritične vrednosti standardizirane normalne slučajne spremenljivke $z_{0,05} = 1,64$ (pripadajoča p vrednost je $p = 0$) in zato ničelne hipoteze ne sprejmemo. Zaključimo lahko, da kvantitativna znanja, ki jih dobijo diplomanti v času študija, tudi v praksi niso nepomembna.

Ta zaključek velja za vse študijske smeri. V tabeli 5 so podane osnovne statistike po smereh študija. Razlike med ocenami o koristnosti kvantitativnih znanj med smermi študija so statistično nepomembne, kar potrjuje naslednji test. Postavimo ničelno in nasprotno hipotezo:

Tabela 5: Ocene koristnosti kvantitativnih znanj

smer študija	povprečna ocena	standardni odklon	95% interval zaupanja spodnja meja	povprečne ocene zgornja meja
OM KIS	2,89	1,23	2,52	3,26
OM PDS	3,14	0,97	2,77	3,52
OM IS	3,19	1,05	2,90	3,48

$$H_0^{(4)}: \mu_{OMKIS} = \mu_{OMPDS} = \mu_{OMIS}$$

$H_1^{(4)}$: vsaj ena od $\mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS}$ je različna.

V skladu z Kruskal-Wallisov-im testom za testno statistiko uporabimo χ^2 slučajno spremenljivko z dvema stopnjama prostosti. Njena vrednost je $\chi^2 = 1,771$ in pripadajoča p -vrednost $p = 0,412$, kar je znatno več od stopnje pomembnosti $\alpha = 0,05$. Ničelno hipotezo o enakosti povprečnih ocen koristnosti kvantitativnih znanj po smereh študija torej ne moremo zavrniti. Ugotovljamo, da se mnenje glede tega bistveno ne razlikuje po smereh.

Tudi za kvantitativna znanja lahko rečemo, da jih diplomanti pri svojem delu v splošnem ne uporabljajo pogosto. Vendar pa tudi v tem primeru lahko sklepamo (standardni odklon okrog 1), da so ocene znotraj študijskih področij precej različna.

Splošna znanja

Tabela 6 prikazuje osnovne opisne statistike o ocenah splošnih znanj po smereh študija.

Testirajmo najprej hipotezo, da se mnenja o koristnosti splošnih znanj ne razlikujejo po smereh študija. Postavimo ničelno in nasprotno hipotezo:

$$H_0^{(5)}: \mu_{OMKIS} = \mu_{OMPDS} = \mu_{OMIS}$$

$H_1^{(5)}$: vsaj ena od $\mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS}$ je različna.

V skladu z Kruskal-Wallisov-im testom je vrednost testne statistike je $\chi^2 = 0,674$ in pripadajoča p -vrednost $p = 0,714$, kar predstavlja sprejem ničelne hipoteze pri stopnji pomembnosti $\alpha = 0,05$, torej ne moremo zaključiti, da diplomanti, ki so diplomirali na različnih smereh študija, koristnost teh znanj ocenjujejo različno. Rezultat ni presenetljiv, saj so te vrste znanj uporabne pri vsakdanjem operativnem delu v skoraj vseh delovnih okoljih.

Iz tabele 6 tudi izhaja, da so mnenja o koristnosti splošnih znanj med diplomanti OM KIS in OM PDS veliko bolj poenotena (standardna odklona 0,80 in 0,82), kot pri diplomantih OM IS (standardni odklon 1,15).

Strokovna znanja s področja OM kadrovskih in izobraževalnih sistemov

Tabela 7 prikazuje nekatere osnovne statistike, ki se nanašajo na oceno koristnosti znanj s tega področja.

Tabela 6: Ocene koristnosti splošnih znanj

smer študija	povprečna ocena	standardni odklon	95% interval zaupanja spodnja meja	povprečne ocene zgornja meja
OM KIS	3,64	0,80	3,40	3,89
OM PDS	3,70	0,82	3,48	4,10
OM IS	3,56	1,15	3,24	3,88

Tabela 7: Ocene koristnosti znanj s področja OM KIS

smer študija	povprečna ocena	standardni odklon	95% interval zaupanja spodnja meja	povprečne ocene zgornja meja
OM KIS	3,85	1,07	3,53	4,17
OM PDS	2,88	1,11	2,31	3,45
OM IS	2,66	0,97	2,32	2,99

Tabela 8: Ocene koristnosti znanj s področja OM PDS

smer študija	povprečna ocena	standardni odklon	95% interval zaupanja spodnja meja	povprečne ocene zgornja meja
OM KIS	2,83	1,15	2,40	3,26
OM PDS	3,90	0,82	3,59	4,21
OM IS	3,00	1,24	2,58	3,42

Različnost ocen o koristnosti znanj s področja OM KIS glede na smer študija tudi v tem primeru testirajmo z Kruskal-Wallisov-im testom. Postavimo ničelno in nasprotno hipotezo:

$$H_0^{(6)}: \mu_{OMKIS} = \mu_{OMPDS} = \mu_{OMIS}$$

$$H_1^{(6)}: \text{vsaj ena od } \mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS} \text{ je različna.}$$

Vrednost testne statistike, ki izhaja iz primerjav enakosti povprečnih vrednosti ocen koristnosti znanj s tega področja v procesih dela, ki jih opravljajo diplomanti vseh treh smeri je $\chi^2 = 23,284$ in pripadajoča p -vrednost $p = 0$. To pa pomeni, da obstojajo statistično pomembne razlike o oceni glede uporabnosti teh znanj v procesih dela, ki jih opravljajo diplomanti vseh treh smeri študija. Razlika izhaja predvsem iz relativno visoke ocene uporabnosti te vrste znanj pri diplomantih iz te smeri študija, kar smo pričakovali. Iz tega lahko tudi zaključimo, da diplomanti iz kadrovske – izobraževalnega področja pretežno opravljajo dela, povezana z njihovo smerjo študija. Teh znanj pa diplomanti preostalih dveh smeri bistveno manj potrebujejo pri svojem delu.

Kljub temu pa vidimo, da so mnenja znotraj skupin precej različna, saj je standardni odklon blizu 1 v vseh treh skupinah. Zanimivo je predvsem dejstvo, da ni bolj enotnih mnenj med diplomanti te smeri študija. Morda je vzrok v tem, da ti diplomanti delajo na drugih strokovnih področjih (tabela 2)

Strokovna znanja s področja OM poslovnih in delovnih sistemov

V tabeli 8 so prikazane nekatere osnovne statistike, ki vsebujejo informacije o mnenju diplomantov glede korist-

nosti znanj iz tega področja, ki so jih pridobili na fakulteti v času študija.

Različnost ocen o koristnosti znanj s področja OM PDS glede na smer študija tudi v tem primeru testirajmo z Kruskal-Wallisov-im testom. Postavimo ničelno in nasprotno hipotezo:

$$H_0^{(7)}: \mu_{OMKIS} = \mu_{OMPDS} = \mu_{OMIS}$$

$$H_1^{(7)}: \text{vsaj ena od } \mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS} \text{ je različna.}$$

Iz vrednosti $\chi^2 = 14,365$ in pripadajoče p -vrednosti $p = 0,001$ izhaja, da se mnenja med skupinami diplomantov po različnih smereh študija v povprečju razlikujejo, kar lahko pripišemo sorazmerno visoki povprečni oceni diplomantov smeri OM PDS, kjer opazimo tudi bistveno večje poenotenje ocen (standardni odklon 0,82). Medtem, ko je pri ostalih dveh smereh, poleg dosti nižjih povprečnih ocen tudi razpršenost ocen bistveno večja (standardna odklona sta 1,15 in 1,24).

Strokovna znanja s področja OM informacijskih sistemov

Tabela 9 prikazuje osnovne statistike ocen o koristnosti te vrste znanj, kot so jih ocenili diplomanti treh smeri študija na Fakulteti za organizacijske vede.

Povprečna razpršenost ocen znotraj skupin je okrog 1, kar kaže na precejšnjo različnost mnenj med diplomanti ne glede na smer študija. Različnost ocen o koristnosti znanj s področja OM IS glede na smer študija testirajmo z Kruskal-Wallisov-im testom. Postavimo ničelno in nasprotno hipotezo:

$$H_0^{(8)}: \mu_{OMKIS} = \mu_{OMPDS} = \mu_{OMIS}$$

Tabela 9: Ocene koristnosti znanj s področja OM IS

smer študija	povprečna ocena	standardni odklon	95% interval zaupanja spodnja meja	povprečne ocene zgornja meja
OM KIS	3,20	0,96	2,84	3,56
OM PDS	3,44	1,09	2,85	4,02
OM IS	4,14	0,96	3,87	4,41

Tabela 10: Ocene koristnosti organizacijskih znanj

smer študija	povprečna ocena	standardni odklon	95% interval zaupanja spodnja meja	povprečne ocene zgornja meja
OM KIS	3,78	1,15	3,43	4,12
OM PDS	4,21	0,73	3,93	4,48
OM IS	3,50	1,13	3,19	3,81

$H_1^{(8)}$: vsaj ena od $\mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS}$ je različna.

Vrednost $\chi^2 = 17,149$ in pripadajoča p -vrednost, ki je $p = 0$, povesta, da se povprečne vrednosti ocen o koristnosti strokovnih znanj s področja OM IS, bistveno razlikujejo med diplomanti različnih smeri študija.

V splošnem pa vidimo, da so informacijska znanja veliko bolje ocenjena tudi s strani diplomantov preostalih dveh smeri, kot je bilo to pri ocenah koristnosti znanj iz področja OM KIS in OM PDS.

Organizacijska znanja

Tabela 10 prikazuje nekaj statistik o ocenah koristnosti organizacijskih znanj, ki so jih diplomanti FOV pridobili v času študija.

Različnost ocen o koristnosti organizacijskih znanj glede na smer študija tudi v tem primeru testirajmo z Kruskal-Wallisov-im testom. Postavimo ničelno in nasprotno hipotezo:

$$H_0^{(9)}: \mu_{OMKIS} = \mu_{OMPDS} = \mu_{OMIS}$$

$H_1^{(9)}$: vsaj ena od $\mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS}$ je različna.

Test je razkril razlike med povprečnimi ocenami o koristnosti organizacijskih znanj, ki so jih dali diplomanti vseh treh smeri študija, saj je $\chi^2 = 7,2$ in pripadajoča p -vrednost $p = 0,027$, kar kaže na statistično pomembno razliko, pri stopnji pomembnosti $\alpha = 0,05$, ne pa pri stopnji pomembnosti $\alpha = 0,01$.

Metode in tehnike dela

V tabeli 11 so podane statistike o ocenah koristnosti metod in tehnik dela, kot so jih ocenili diplomanti, ki so sodelovali v izbranem vzorcu.

Različnost ocen o koristnosti znanj s področja metod in tehnik dela glede na smer študija tudi v tem primeru testirajmo z Kruskal-Wallisov-im testom. Postavimo ničelno in nasprotno hipotezo:

$$H_0^{(10)}: \mu_{OMKIS} = \mu_{OMPDS} = \mu_{OMIS}$$

$H_1^{(10)}$: vsaj ena od $\mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS}$ je različna.

Pri stopnji pomembnosti $\alpha = 0,05$ je test potrdil razlike med povprečnimi ocenami o koristnosti metod in tehnik dela, ki so jih diplomanti pridobili v času študija, glede na smer študija. Vrednost testne statistike je $\chi^2 = 12,7$ in p -vrednost $p = 0,002$.

Osebnostne veščine

Koristnosti znanj s področja osebnih veščin so diplomanti ocenili kot je prikazano v tabeli 12. Različnost ocen o koristnosti znanj s področja osebnih veščin med smermi študija, smo tudi v tem primeru testirali z Kruskal-Wallisov-im testom. Postavili smo ničelno in nasprotno hipotezo:

$$H_0^{(11)}: \mu_{OMKIS} = \mu_{OMPDS} = \mu_{OMIS}$$

Tabela 11: Ocene koristnosti metod in tehnik dela

smer študija	povprečna ocena	standardni odklon	95% interval zaupanja spodnja meja	povprečne ocene zgornja meja
OM KIS	3,57	1,07	3,25	3,88
OM PDS	4,38	0,82	4,07	4,69
OM IS	4,02	0,96	3,75	4,29

Tabela 12: Ocene koristnosti osebnih veščin

smer študija	povprečna ocena	standardni odklon	95% interval zaupanja spodnja meja	povprečne ocene zgornja meja
OM KIS	4,24	0,90	3,97	4,51
OM PDS	4,45	0,74	4,17	4,73
OM IS	3,85	1,18	3,52	4,17

$H_1^{(11)}$: vsaj ena od $\mu_{OMKIS}, \mu_{OMPDS}, \mu_{OMIS}$ je različna.

Vrednost statistike testa hipoteze je $\chi^2 = 6,025$ in pripadajoča p -vrednost $p = 0,049$, kar pomeni sprejem ničelne hipoteze, da med povprečnimi ocenami o koristnosti znanj s področja osebnih veščin ni statistično pomembnih razlik pri stopnji pomembnosti $\alpha = 0,05$. Iz p -vrednosti pa izhaja, da pa so razlike pri stopnji pomembnosti $\alpha = 0,01$.

Z diskriminantno analizo smo ugotavljali, če se mnenja o koristnosti znanj glede na smer študija ločijo med seboj. Rezultati te analize so pokazali, da razlike obstajajo in sicer predvsem v specifičnih znanjih smeri, ne pa pri znanjih, ki so skupna in pomembna za vse smeri študija (ekonomska znanja, kvantitativna znanja, splošna znanja). Analiza je tudi pokazala, da bi z eno diskriminantno funkcijo pojasnili kar 77,6% variabilnosti ocen o koristnosti znanj med smermi študija.

Pri vprašanju **ocenite v kakšni meri vam koristijo v času izobraževanja pridobljena znanja in veščine pri vašem delu**, nas je zanimalo, kakšna linearna odvisnost obstaja med to ocenjeno vrednostjo in oceno koristnosti pridobljenih znanj in veščin po njihovih vrstah glede na smer študija.

Koeficient multiple korelacije je za OM kadrovskih in izobraževalnih sistemov 0,822, kar kaže na pomembno povezanost pridobljenih znanj v času študija in njihovo koristnostjo pri delu. Medtem ko so največje vrednosti parcialnih koeficientov pri znanjih s področja OM kadrovskih in izobraževalnih sistemov (0,466), OM informacijskih sistemov (0,406) in osebnih veščin (0,355).

Koeficient multiple korelacije za OM poslovnih in delavnih sistemov je 0,969, kar govori o visoki povezanosti med znanji pridobljenimi v času študija in njihovo koristnostjo pri delu. Parcialni koeficienti pa so največji pri ekonomskih znanjih (0,622), kvantitativnih znanjih (0,646), znanjih s področja OM kadrovskih in izobraževalnih sistemov, ter metod in tehnik dela. Zanimivo pa je, da so močno negativni koeficienti parcialne korelacije pri splošnih znanjih (-0,469),

Koeficient multiple korelacije za OM informacijskih sistemov znaša 0,457, kar ne kaže na visoko povezanost med koristnostjo znanj pridobljenih v času študija za to smer in vrstami znanj, kar potrjuje tudi test statistične pomembnosti regresijskega modela med vprašanjem **ocenite v kakšni meri vam koristi v času izobraževanja pridobljena znanja in veščine pri vašem delu** (odvisna spremenljivka) in vprašanji **ocenite katere vrste znanj in veščine, ki ste si jih pridobili v času izobraževanja, vam najbolj koristijo pri vašem delu**. (neodvisne spremenljivke). Posledica tega je, da so tudi parcialni korelacijski koeficienti nizki in le pri znanjih s področja OM informacijskih sistemov ta koeficient doseže vrednost 0,422.

Anketirance smo tudi vprašali, katere **vrste znanj so v času študija pridobili premalo**. Pričakovali bi, da obstaja negativna korelacija med znanji, ki se nanašajo na njihovo koristnost in med znanji, ki so jih pridobili premalo v času študija. Vendar so koeficienti korelacije vsi statistično

nepomembni in tako ne dopuščajo sklepa, da so znanja, ki jim bolj koristijo pri svojem delu, premalo pridobili v času študija. Iz tega lahko sklepamo, da so študenti v glavnem zadovoljni s koristnostjo pridobljenih znanj in so jih dobili v zadostni količini ali pa niso dobro razumeli postavljenega vprašanja. Primerjava vprašanj **ocenite katere vrste znanj in veščin, ki ste si jih pridobili v času izobraževanja, vam najbolj koristijo pri vašem delu in ocenite katere vrste znanj in veščin ste v času študija pridobili in jih pri vašem delu ne potrebujete**, pa po pričakovanju kaže na visoko skladnost, saj so vsi korelacijski koeficienti veliki in statistično pomembni pri stopnji pomembnosti $\alpha = 0,01$.

3.4 Analiza položaja organizatorja v delovnem okolju

Na izbranem vzorcu diplomantov nas je zanimalo tudi področje dela, ki ga opravljajo organizatorji. Večina odgovorov za področje OM kadrovsko-izobraževalnih sistemov in OM poslovnih in delavnih sistemov (nad 32%) se je nanašala na vodstveno in drugo strokovno delo. Diplomanti s področja OM informacijskih sistemov pa so večinoma (nad 38%) zaposlenih na pretežno drugih strokovnih delih.

Iz odgovorov lahko razberemo, da so anketirani diplomanti v splošnem zadovoljni s svojim delom, saj je povprečna stopnja 4, kar pomeni visoko stopnjo zadovoljstva. Med dejavniki, ki vplivajo na zadovoljstvo, pa je na prvem mestu zadovoljstvo uporabnikov (povprečna ocena 4,59 z majhnim standardnim odklonom 0,62), sledi mu strokovni razvoj (povprečna ocena 4,59 z majhnim standardnim odklonom 0,68). Na tretjem mestu je dinamičnost in raznovrstnost dela (povprečna ocena 4,38 z standardnim odklonom 0,76). Najmanjši vpliv na zadovoljstvo pa ima vpliv v procesu odločanja (povprečna ocena 4,11 z majhnim standardnim odklonom 0,83). Poudarimo naj še to, da nagrajevanje ni ocenjeno kot visoko pomemben element zadovoljstva pri delu.

Zadnje vprašanje se je nanašalo na oceno stopnje zahtevnosti uveljavitve kot organizatorja-strokovnjaka. Povprečna ocena je bila 2,92 s standardnim odklonom 1,13. Kar kaže na to, da se diplomanti težko uveljavljajo kot strokovnjaki na svojem področju dela. Velik standardni odklon sicer kaže na veliko razpršenost odgovorov, saj so bili v vseh vrednostih od 1 do 5. Podrobnejša analiza odgovorov pokaže, da imajo največ težav pri uveljavljanju diplomanti s področja OM kadrovsko-izobraževalnih sistemov, nekoliko manj pa s področja drugih dveh smeri.

Poglejmo si še, kakšna je linearna povezava zadovoljstva s svojim delom s posameznimi dejavniki, ki vplivajo na zadovoljstvo (nagrajevanje, priznanje za opravljeno delo, dinamičnost in raznovrstnost dela, pregled nad celoto, strokovni razvoj, vplivnost, možnost napredovanja, zadovoljstvo uporabnikov).

Za področje OM kadrovsko izobraževalnih sistemov je koeficient določenosti 0,298, kar kaže na slabo prilagoditev modela podatkom. Lahko zaključimo, da ocena

zadovoljstva z delom ni močno povezana z dejavniki zadovoljstva. Od vseh naštetih dejavnikov je najpomembnejši zadovoljstvo uporabnikov (koeficient parcialne korelacije, ki kaže moč povezave med dejavnikom in splošno stopnjo zadovoljstva, je 0,374). Pri tej neodvisni spremenljivki je regresijski koeficient največji in znaša 0,65 za nestandardizirane podatke.

Za področje OM poslovnih in delavnih sistemov je koeficient določenosti 0,654, kar kaže na srednje dobro prilagoditev linearnega regresijskega modela podatkom, to pa pomeni, da obstaja srednje dobra povezava med dejavniki zadovoljstva in splošnim zadovoljstvom diplomantov s področja OM poslovnih in delavnih sistemov. Od vseh naštetih dejavnikov je najpomembnejši nagajevanje po rezultatih dela, koeficient parcialne korelacije je 0,535 ter pregled nad celoto. Zadovoljstvo uporabnikov in priznanje za opravljeno delo pa imata celo negativen koeficient parcialne korelacije, kar ni povsem razumljivo. Podobno kot koeficienti parcialne korelacije se obnašajo tudi ocenjeni regresijski koeficienti.

Za področje OM informacijskih sistemov pa so rezultati, ki izhajajo iz regresijske analizi zelo podobni rezultatom za OM kadrovske in izobraževalne sisteme.

4 Zaključek

Na osnovi interpretacije rezultatov empiričnega preučevanja zadovoljstva diplomantov FOV z izobraževalnim procesom in delom, ki ga opravljajo lahko ugotovimo, da je bila potrjena osnovna hipoteza. Diplomanti so zadovoljni z znanjem, ki ga pridobijo v času študija. Zadovoljstvo diplomantov se odraža v visoki stopnji uporabnosti pridobljenega znanja v času študija ter v visoki stopnji zadovoljstva z delom, ki ga diplomanti opravljajo.

Iz odgovor anketirancev izhaja, da so znanja, ki so jih diplomanti pridobili na Fakulteti za organizacijske vede po njihovem mnenju v splošnem koristna za njihovo delo. Navedena ugotovitev potrjuje splošno znano dejstvo, da je FOV zelo tesno povezana s prakso ter predstavlja tudi smernice za nadaljnji razvoj izobraževalnih programov. Posamezna predmetna področja so koristna za delo v praksi in jih je potrebno v tej smeri dograjevati.

Za bolj celovito analizo bi kazalo izbrati reprezentativni vzorec diplomantov, kjer bi reprezentativnost določala predvsem delavna mesta diplomantov, smer študija in področje dela, ki ga opravljajo. Na osnovi izkušenj, ki smo jih dobili z obstoječo raziskavo, bi bilo koristno nekoliko spremeniti vprašalnik, ker se je izkazalo, da ima obstoječi nekaj pomanjkljivosti, predvsem glede veljavnosti in posledično tudi zanesljivosti merjenja, kar se je pokazalo predvsem pri regresijski in korelacijski analizi.

Ne glede na zgoraj navedene omejitve pri izvedeni raziskavi, lahko zaključimo, da je s podobnimi ter še bolj ciljno usmerjenimi raziskavami potrebno nadaljevati. Samo s pomočjo empiričnega preverjanja stopnje uporabnosti - v izobraževalnem procesu posredovanih - znanj bomo lahko kvalitativno pristopili k prenovi izobraževalnih programov.

Uporabljena literatura

- Cantin, F. & Thom, N. (1996). *Organisationsarbeit in der Schweiz*, Schweizerische Gesellschaft für Organisation, Glattbrugg.
- Etzkowitz, H. & Leydesdorff, L. (2000). The dynamics of innovation: from National Systems and "Mode 2" to a Triple Helix of university-industry-government relations in *Research Policy*, 29(2): 109-123.
- Ivanko, Š. (1985). Vsebina dela organizatorjev v OZD, XIV. posvetovanje o ekonomiki in organizaciji ZD, Portorož 13-15., 1985, Društvo ekonomistov Ljubljana.
- Hojs Potočnik, J. (2007). Vpliv uporabnosti pridobljenega znanja na višješolskih strokovnih programih na zadovoljstvo diplomantov in delodajalcev, magistrska naloga, EPF, Univerza v Mariboru.
- Kontler Salamon, J. (2009). Vsi se strinjajo, da se je pri naši bolonji zgodilo preveč napak, Delo FT, 2. 2. 2009, Ljubljana.
- Lang, R. (1997). Vloga in mesto organizatorjev ob prelomu tisočletja, Posvetovanje organizatorjev dela, Zbornik, Quo vadis management, Portorož, 2-4.4.1997, Moderna organizacija, Kranj.
- Lang, R. (2007). *Tendezen im Organisationsmanagement in Deutschland*, dosegljivo na <http://www.org-portla.org>.
- Majerhold, K. & Pezdir, R. (2003). *Ali univerze potrebujejo socialno okolje*, ŠO Univerze v Ljubljani, Ljubljana.
- Mihelčič, M. (1993). *Temelji organizacijske teorije*, Moderna organizacija, Kranj.
- Pezdir, R. (2004). Intermediarne strukture znanja in finančni sistem v vlogi povečanja inovacijskega potenciala narodnega gospodarstva v Znanost na trgu. Optimizacija struktur politik pri prenosu znanja z univerze v gospodarstvo, Inštitut za civilizacijo in kulturo, Ljubljana.
- Wenger, A. P. & Thom, N. (2005). *Organisationsarbeit - eine Tätigkeit im Wandel*, SGO, Glattbrugg.

Jože Jesenko je diplomiral iz matematike na Univerzi v Ljubljani. Po zaključku študija leta 1967 se je zaposlil v Železarni Jesenice kot organizator-programer v na novo nastalem računalniškem centru železarne. Leta 1969 se je zaposlil v tovarni športnega orodja Elan v Begunjah kot vodja na novo nastalega računalniškega centra, kjer je na tem mestu ostal do leta 1976. V tem času je na Univerzi v Ljubljani vpisal magistrski študij Operacijskih raziskav iz področja Statističnega načrtovanja poskusov. Magistrski študij je zaključil leta 1976. Tega leta se je tudi zaposlil na takratni Visoki šoli za organizacijo dela v Kranju kot predavatelj matematike. Leta 1982 je na fakulteti prevzel tudi vodenje računalniškega centra, ki ga je uspešno vodil vse do leta 1991, ko je postal prodekan za izobraževalno dejavnost na Fakulteti za organizacijske vede Univerze v Mariboru. Leta 1985 je na Univerzi v Mariboru pridobil doktorat znanosti s področja managementa kakovosti. Leta 1996 ga je senat Univerze v Mariboru izvolil v naziv rednega profesorja za področje kvantitativnih metod. Na Fakulteti za organizacijske vede je predstojnik katedre za metodologijo.

Iztok Purič je naziv doktor znanosti pridobil na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za organizacijske vede v Kranju. Kot dolgoletni predsednik Zveze društev organizatorjev dela je sodeloval v številnih aktivnostih zveze. Pridobljeno znanje in praktične izkušnje so bile podlaga za njegovo sodelovanje in objavljane strokovnih prispevkov na tematiko manage-

menta. Večino njegovega delovnega udejstvovanja je povezana s področjem vodenja in usmerjanja kadrovske funkcije, izvajanjem zahtevnih razvojnih programov na področju specifične gostinsko turistične dejavnosti (protokolarne). Zaposlen je v Javnem gospodarskem zavodu Protokolarne storitve Republike Slovenije kot direktor.

Jure Kovač je izredni profesor za področje organizacije in managementa na Univerzi v Mariboru, Fakulteti za organi-

zacijske vede. Študiral je organizacijo, sociologijo in ekonomijo. Doktoriral je iz ekonomsko-poslovnih ved na Ekonomsko-poslovni fakulteti, Univerza v Mariboru, leta 1995. Pedagoško in raziskovalno pokriva področja: teorijo organizacije, oblikovanje organizacije, management. Njegova bibliografija obsega preko tristo prispevkov objavljenih tako v domačih kot mednarodnih revijah in monografijah